

## מראי מקומות - בכורות כ'

ועבודה הוא קשור בקשר חזק אם מה שניתן לכהן (וע' לעיל שהבאנו חקירת האחרונים בזה), דמה שהוקרב על המזבח הוא גופא מפני שהוא של כהן, וא"כ אין שייך לחלקם, וממילא לא הי' ניח"ל בתי' זה. אבל הרמב"ן דתי' תירוצ' זו של תוס' בלא שום פקפוק, י"ל דס"ל דבאמת שפיר יש לחלקם, דאין ענין נתינה לכהן וענין הקרבתו דבר א' הוא, אלא ב' דינים נפרדים הם.

(ג) ור' יהושע סבר חוששין לטינוף-הבאנו דברי תוס' דכ' דמבואר לקמן בסוגיין דשי' ר' יהושע הוא דאין חוששין למיעוטא, והק' המהרי"ט אלגאזי (כ"ה, א'), אם לא חיישי' ר' יהושע למיעוטא, א"כ למה אינו חולק גם ארישא דמתני', דקאמר ר' ישמעאל דמכאן ואילך ספק, ומסיק הגמ' דמחזורתא דר' ישמעאל ס"ל כר"מ דחיישינן למיעוטא, שהרי רוב בהמות מתעברות ויולדות בתוך שנתן. וא"כ, למה לא פליג ר' יהושע גם לענין זה, לומר דודאי אינו בכור משום דאזלי' בתר רוב, וע"ש שהניח בצ"ע. וע' ביד דוד (בתוס' ד"ה ורבי) דתי' דמה דס"ל לר' יהושע דאין חוששין למיעוט, היינו היכא דליכא חזקה בהדי מיעוטא, כמו הא דלקמן ביצאה מליאה, ולכן ס"ל דאין חוששין למיעוטא. אבל כאן, דאיכא בהדה חזקה שלא ילדה, בזה שפיר י"ל דחושש ר' יהושע למיעוטא, וא"כ לא פליג על ר' ישמעאל לענין ספק. עוד כ' דאולי באמת ר' יהושע גם פליג על ר' ישמעאל בזה, אלא דלא אמר טעית אלא מה שהוא טעות, אבל בזה דס"ל כר"מ, לא אמר דזהו טעות. ועוד כ' לחלק, דהתם ביצאה מליאה איכא רובא וחזקה להתיר, ולכן לא חייש למיעוט, אבל הכא, אפי' אם נאמר דליכא כאן חזקה לא לאיסור ולא להיתר, דכנגד חזקה שלא ילדה י"ל דהוי חזקה שאין הוולד קודש, עכ"פ מיעוט כנגד הרוב לבד הוי ספיקא, ואינו דומה להתם שיש רוב וחזקה כנגד המיעוט.

(ד) מאי איכא בין גמרי' לסברי', שטינפה בסוף ששה, ואיכא בינייהו זעירי, וכו'- הק' החזון

(א) אבל רובא דתלי במעשה לא- ע' בשו"ת רעק"א (קס"ב, ד"ה והנה), דכ' דמה דאמרי' דרובא דתלי במעשה לא סמכינן עלה, נח' הראשונים בזה, דמשמע דדעת הרשב"א הוא דאינו אלא מדרבנן, אבל דעת הרמב"ם הוא דאין סומכין על רוב זה מדאורייתא. וע"ע בבית אדם (שער רוב וחזקה ד'), שהק' דהא דמאי הוי איסור דרבנן לכ"ע, והיינו משום דאמרי' דרוב עמי הארץ מעשרין הן. ויש לע', ומה בכך, הרי רוב התלוי במעשה הוא, ואם אי"ז רוב, א"כ אף מדאורייתא צריך להיות אסור. והוכיח מזה כדעת הרשב"א דהא דרוב התלוי במעשה לא מהני הוא רק מדרבנן, וצ"ע.

(ב) ור' יהושע סבר חוששין לטינוף-הק' תוס', הא לקמן מבואר דס"ל לר' יהושע דלא חיישינן למיעוטא, וא"כ למה כאן חיישינן. וצידד לתרץ דכיון שהוא דבר של ממון, א"כ אף אם למעשה משום רוב יש לומר דשל הכהן הוא, אבל מ"מ בענין של ממון אין סומכין הרוב, אלא נשאר אצל המוחזק, דהיינו הישראל, ואף לרב דס"ל דאזלינן בתר רוב אף לענין ממון, י"ל דשאני הכא שהוא עצמו אינו יודע, או שאני הכא משום שהוא ממון שאין לו תובעין. אולם כ' לפקפק בזה, דהא לענין גיזה ועבודה והקרבה אזלי' בתר רוב, ומ"מ אינו של כהן. ולכן תי' דשאני הכא דאיכא ג"כ רוב בהמות מתעברות, וא"כ יש לצרף זה עם המיעוט דמטנפות (וע' ברא"ש [א] שג"כ כ' סברא זה ליישב הא דקיי"ל כר' יהושע אף דקיי"ל דלא חיישינן למיעוטא, והביא מש"כ ר' יונה דטינוף הוי מצוי, ותמה עליו מהגמ', דמבואר דהוי מיעוט, ותי' כזה, דשאני הכא דאית ג"כ רוב מתעברות, וע"ש עוד). ולענין מש"כ תוס' דק' לחלק בין הממונות ובין האיסור, ע' בהערות להגרי"ש, דביאר דאין כוונת תוס' לומר דכיון דמכריע הרוב לענין האיסור, ממילא הוכרע לענין הממון ג"כ, דזהו רק היכא דהממון הוא תוצאה מהאיסור, וכאן אינו תוצאה, אלא הכל הוא ספק א'. אלא י"ל דכוונת תוס' הוא דכל ענין הקרבתו למזבח ואיסור גיזה

**איש** (כ', ג'), היכן מרומז כלל מח' זו בדברי גמרי' וסברי', ע"ש מש"כ בזה.

**(ה) ורוב בהמות אינן חולבות אא"כ יולדות-**

העיר המנחת אברהם, הא ודאי לאו דוקא יולדות, דהא ודאי אינן יולדות, שהרי אינן יולדות וחוזרות ויולדות בשנה א', אלא הכוונה הוא לענין מטנפות, דרוב בהמות אינן חולבות אא"כ מטנפות (והביא שכ"כ המהרש"א, דבטינפה היא נמי חולבת). אלא דתמה דאיך חיישינן לטינוף, הא רוב בהמות

אינן מטנפות, והניח בצ"ע [ולכאור' קר' תמוה, הרי אה"נ, דרוב בהמות אינן מטנפות, אבל כאן הא צריכין לומר כן, שהרי בהמה זו חולבת, וא"כ ע"כ היינו משום דטינפה, ואף אם שייך לומר דחולבת אפי' בלא טינוף, אבל עכ"פ אינו מיעוט של בהמות החולבות שמתנפות, וצ"ע קושיתו].

**(ו) ורוב בהמות אינן חולבות אא"כ יולדות-**

העיר החזון איש (כ', ד', ד"ה והא דאמר), הא לכאור' הא דחלב פוטר משום רוב הוי רוב התלוי במעשה, דנניח דרוב בהמות אינן חולבות אא"כ יולדות, אבל כדי שיהיו יולדות צריכין מעשה, ולכן למה אזלי' בתר ההיא רוב. עוד הק', מ"ש רוב התלוי במעשה מהא דאמרי' דרוב תנוקות מטפחין, או רוב מקדשי והדר מסבלי, הרי כל אלו לכאור' הוי רוב התלוי במעשה. וביאר דרוב התלוי במעשה היינו היכא דאין סיבה טבעית קיימת לקיים הרוב, אלא הוי מקרה של סיבות מקריים שונים, ורק בכה"ג אמרי' דהוי רוב התלוי במעשה, אבל ברוב תנוקות מטפחין, וכו', הרי אי"ז תלוי במקרים, אלא דזהו טבע של התנוק, שהוא מטפח, ולכן בזה שפיר אזלי' בתר רוב. וכן לענין הא דאינן חולבות אא"כ יולדות, דאע"פ שאין הלידה אלא א"כ קדמה מעשה, אבל הוא עדות של טבע קיימא, דאינן חולבות אא"כ יולדות [וצע"ע בזה]. והוסיף דהדבר תלוי בשיקול הדעת, ואין למדין מרוב א' לרוב אחר.